

Liikenneturvallisuustyön suunnitelma

Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maakunnissa 2019–2022

Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun
liikenneturvallisuustoimija

12.11.2018

Sisällysluettelo

Esipuhe.....	3
Miksi liikenneturvallisuuustyötä ja kenelle?.....	4
Alueen liikenneturvallisuuustyö – pysyvää ja muuttuvaa.....	5
Toimijamalli kuntatyön tukena.....	8
Visio ja tavoitteet.....	10
Kehittämislinjaukset tavoitteittain.....	11

Esipuhe

Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maakuntien liikenneturvallisuustyötä on 2010-luvun ohjannut poikkihallinnollinen liikenneturvallisuusryhmä. Ryhmän toiminnasta on vastannut Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus. Hallinnon uudistuessa liikenneturvallisuustyön vastuuorganisaatiot muuttuvat, mutta tarve itse työlle ja sen ydin eivät katoa.

Tässä suunnitelmassa kuvataan maakuntien liikenneturvallisuustyön tila, liikenneturvallisuustoimijatyön sisältö ja asetetaan liikenneturvallisuustyölle tavoitteet seuraaviksi vuosiksi. Tarkennettu toiminnan suunnittelu tehdään vuosittain toimija-alueilla ja työssä mukana olevien organisaatioiden toimintasuunnitelmissa.

Tuloksellinen liikenneturvallisuustyö tehdään kunnissa. Turvallinen, terveellinen ja taloudellinen liikkuminen edistävät jokaisen asukkaan hyvinvointia. Visionamme on, että vastuulliset ja kestävät liikkumisvalinnat lisäävät maakuntien hyvinvointia.

Liikenneturvallisuutta kunnissa tekevät:

Kunnat
ELY-keskus
Liikenneturva
Poliisi
Pelastuslaitos
Maakuntien liitot
Monet muut
sidosryhmät, kuten
kolmas sektori, yritykset
ja oppilaitokset.

Lisätiedot:

www.liikenneturvallisuus.info

Miksi liikenneturvallisuustyötä ja kenelle?

Turvallisuus on osa hyvinvointia

- Kenenkään ei tarvitse kuolla tai loukkaantua vakavasti liikenteessä. Liikkujiin tulee voida tehdä matkansa pelkäämättä. Liikenneturvallisuustyön lähtökohtana on nk. ”nollavisio”.
- Liikenneympäristöä parannetaan ja sen ylläpitoa toteutetaan turvallisuutta edistävasti, mutta myös käyttäjiltä vaaditaan sääntöjen noudattamista, turvalaitteiden käyttöä ja vastuullisuutta liikenteessä.

Kunta on turvallisuustyössä avainroolissa.

- Liikenneturvallisuustyötä koordinoi kunta edistämällä asukkaiden turvallisuutta ja hyvinvointia.
- Maankäytön sekä yhdyskunta- ja palvelurakenteen suunnittelu, liikenneympäristön suunnittelu, toteutus ja ylläpito sekä liikkujien informointi ja kasvatusta ovat kuntien tapoja arkipäivän työssä vaikuttaa asukkaiden turvallisuuteen.
- Myös tienpitäjällä, poliisilla, pelastuslaitoksella on oman roolinsa mukaiset lakisääteiset vastuut edistää turvallisuutta ennalta ehkäisevällä työllä.
- Liikenneonnettomuuksista aiheutuu inhimillisen kärsimyksen lisäksi kustannuksia, jotka jakautuvat eri toimijoille, kuten tien- ja kadunpitäjille sekä sosiaali- ja terveystaloukselle.

Turvallisuustyön tulee koskea jokaista. Se vaatii resursseja ja systemaattisuutta.

- Liikenneturvallisuus koskee kaikkia ja jokainen kuuluu liikennekasvatukseen ja -tiedotuksen kohderyhmään.
- Osa liikkujista kuuluu riskiryhmiin taitojensa tai asenteensa vuoksi. Heille toimia kohdennetaan voimakkaammin.
- Tuloksellinen liikenneturvallisuustyö vaatii rakenteita, resursseja ja osaamista. Kunnassa työtä koordinoi liikenneturvallisuusryhmä.
- Laaja-alaiset ja monimuotoiset toimenpitekokonaisuudet ovat vaikuttavia. Esimerkiksi kasvatukseen ja valvonnan yhdistäminen.
- Kunnissa tehtävän tiedotuksen, kasvatuksen ja opetuksen taustalla on useimmiten Liikenneturvan tutkittuun tietoon perustuva koulutus, viestintä ja materiaalit.
- Kolmannen sektorin rooli liikenneturvallisuuden edistämässä on merkittävä.

Alueen liikenneturvallisuustyö – pysyvää ja muuttuvaa

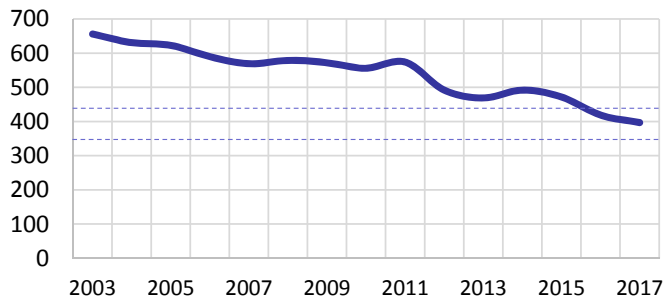

- Liikenneturvallisuustyön toimintamalleja on systemaattisesti rakennettu Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maakunnissa eri toimijoiden yhteistyönä.
- Erillisistä liikenneturvallisuussuunnitelmista on siirrytty jatkuvaan, suunnitelmalliseen ja laajalaiseen työhön. Kuntien liikenneturvallisuustyötä tuetaan liikenneturvallisuuden toimijamallilla.

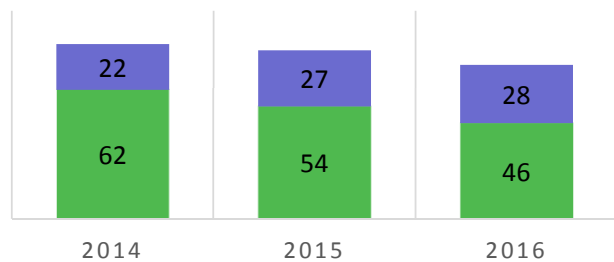
Liikenneturvallisuustilastoja

Pohjois-Pohjanmaa ja Kainuu

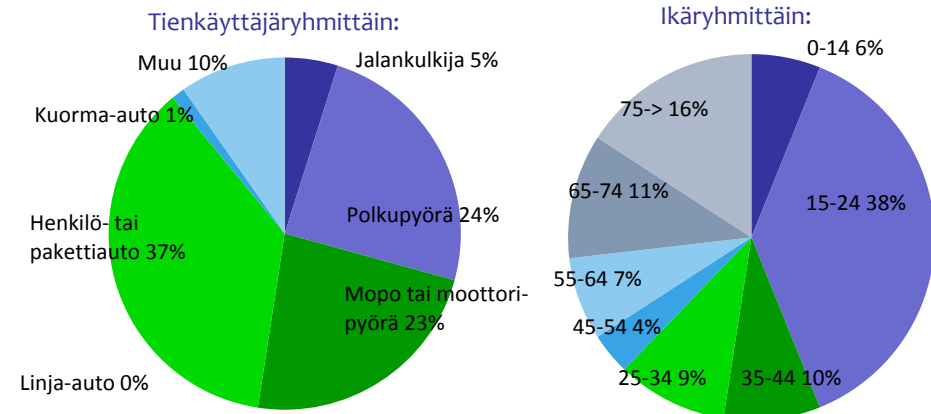
Henkilövahinko-onnettomuudet
tieliikenteessä
Onnettomuutta/vuosi

Poliisin tietoon tulleet tieliikenneonnettomuuksissa
vakavasti loukkaantuneet ja kuolleet

Vakavasti loukkaantuneet (82 henkilöä) vuonna 2016

- Vuonna 2016 Pohjois-Pohjanmaalla ja Kainuussa tieliikenteessä loukkaantui vakavasti 82 henkilöä terveydenhuollon hoitoilmoitusaineiston perusteella. Näistä poliisin tietoon tuli 46 vakavaa loukkaantumista.
- Kaikista vakavasti loukkaantuneista kävellessä tai pyörällä liikkui lähes kolmasosa ja mopolla tai moottoripyörällä lähes neljäsosa. Suurin osa vakavasti loukkaantuneista oli nuoria tai senioreita.

Katsaus liikenneturvallisuustyön lähihistoriaan

KOKO SUOMI

	1997: II parlamentaarinen liikennekomitea	2001 → Valtioneuvoston periaatepäätös: valtakunnallinen liikenneturvallisuustyö perustuu o-visioon	2008: Asetus liikenneturvallisuusasian neuvottelukunnasta
		Merkittäviä uudistuksia lainsäädäntöön	Valtakunnalliset liikenneturvallisuussuunnitelmat vuodesta 1993 alkaen. Viimeiset 2006-2010 ja 2011-2014. Suunnitelmat hallintokausittain.
			2015: Poikkihallinnollinen liikenneturvallisuuden ohjausjärjestelmä. Turvallisuustavoitteiden integroituminen muihin strategioihin.

MAAKUNTA

	Lääninhallitukset vastaavat alueen liikenneturvallisuustyön koordinoinnista. Oulun läänissä työtä tekee liikenneturvallisuusasiain neuvottelukunta.	Liikenneturvallisuustyön ohjaus siirtyy ELY-keskuksille 2010. Kahden maakunnan yhteistyö.
	Oulun läänin liikenneturvallisuussuunnitelma 2001-2005 jalkauttaa o-vision tavoitteen alueelle	Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun suunnitelmat 2011-2014 ja 2015-2018

KUNTA

	Toimijatyön ensikokeilut 2000-luvun alussa (mm. Kainuu, Oulun seutu, Nivala-Haapajärven seutu).	Toimijamalli alkaa vakiintua erimuotoisena useilla alueilla.	Liikenneturvallisuustyön yhtenäistäminen ja tehostaminen puitesopimuksella 2016 →	2017: Toimijatyössä mukana kaikki Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan kunnat
	Liikennekasvatuksen näkökulma laajenee koulujen ja päiväkotien työstä kaikkia asukkaita koskevaksi.	ELY:n suunnitelmien kantava ajatus tukea kuntatyötä systemaattisella toimijatyöllä, johon mukaan kaikki alueen kunnat.	Erillisten suunnitelmien korvautuminen jatkuvalla toimintamallilla:	
	Liikenneturvallisuuden kasvatus-, valistus- ja tiedotus-suunnitelmat alkavat yleistyä 1990-luvulla.	Kuntien liikenneturvallisuusryhmät poikkihallinnollisen ja jatkuvan työn varmistajana. Kuntaryhmien olemassaolo ja aktiivisuus alueella vaihtelevaa.	<ul style="list-style-type: none"> Vuosittaiset toimintasuunnitelmat kasvatus- ja tiedotustyöhön Toimenpidelistat karttakäyttöliittymässä 	
	Fyysisen liikenneympäristön liikenneturvallisuussuunnitelmia tehdään kunnissa noin 10 vuoden välein.	Tiehallinnon/ELY-keskuksen tuella liikenneturvallisuussuunnitelmia laaditaan alueella joka kuntaan.	 <ul style="list-style-type: none"> 2016: Liikenneturvallisuus.info -sivusto aukeaa 2017: Karttakäyttöliittymä käyttöön 	

Maakuntaudistus

2000

2010

2020

Toimijamalli kuntatyön tukena

Liikenneturvallisuuden toimijamalli tarjoaa kunnalle asiantuntevan resurssin liikenneturvallisuustyöhön.

- Liikenneturvallisuustoimija on henkilöresurssi, joka tukee alueen kuntien liikenneturvallisuusryhmien toimintaa.
- Toimijan työ kunnassa konkretisoituu vuosittain tehtävän toimintasuunnitelman kautta, jonka toteutumista seurataan.
- Kunnan liikenneturvallisuusryhmä on vuorovaikutuksen ja toiminnan synnyttämisen ydin.
- Toimijatyö sisältää sekä kasvatustyön että fyysisen liikenneympäristön kehittämisen tukemista.

Toimijatyö on tehokasta ja vaikuttavaa.

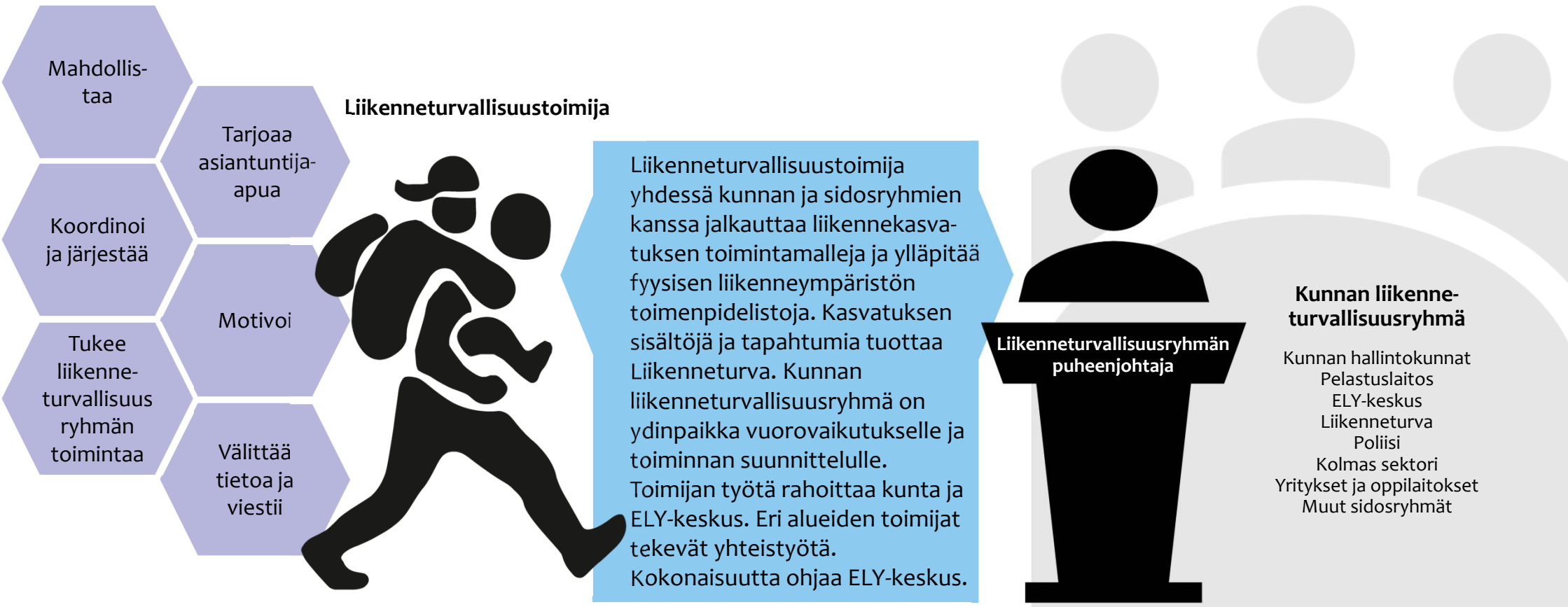
- Toimijatyön ja kuntien liikenneturvallisuusryhmien kautta on olemassa valmis verkosto kuntien ja sidosryhmien väliseen vuorovaikutukseen.
- Toimija ei tee kaikkea, vaan tarjoaa yhdessä sidosryhmien kanssa toimintamalleja ja aineistoja, joita kunnan työntekijät ja muut paikalliset toimijat hyödyntävät arkityössään oman toimenkuvansa mukaisesti.
- Maakuntien useat toimija-alueet hyödyntävät yhteisiä tuotteistettuja toimintamalleja, viestintäkanavia (mm. liikenneturvallisuus.info –sivusto) ja fyysisen ympäristön toimenpiteiden karttatyökalua.

Tietoa kuntien liikenneturvallisuustyöstä:
[Käsikirja kunnan liikenneturvallisuustyöhön \(2016\)](#)

Liikenneturvallisuuden toimijamalli

Liikenneturvallisuustyön visio

Vastuulliset ja kestävät liikkumisvalinnat – hyvinvoivat maakunnat

Tavoitteet

Turvallista liikkumista arvostetaan, mikä näkyy päätöksissä ja teoissa.

Toimijatyöllä tuetaan aktiivista kuntatyötä.

Viisaalla ja turvallisella liikkumisella edistetään hyvinvointia.

Tavoitteet

Turvallista liikkumista arvostetaan, mikä näkyy päätöksissä ja teoissa.

Toimijatyöllä tuetaan aktiivista kuntatyötä.

Viisaalla ja turvallisella liikkumisella edistetään hyvinvointia.

Liikenneturvallisuusajattelu, -tietoisuus ja -ymmärrys kasvavat.

- Päätäjien tietoisuus maankäytön ja liikenteen kokonaisuudesta sekä päätösten vaikutuksista kasvaa ja monipuolistuu.
- Liikenneturvallisuuden edistäminen on läpimenevä arvo maakuntien ja kuntien päätöksenteossa, tavoitteissa, toiminnassa ja hankinnoissa.
- Liikennekasvatus ja liikenneturvallisuuden edistäminen on läsnä suunnitelmissa ja toiminnassa muun muassa kouluissa ja oppilaitoksissa, varhaiskasvatuksessa ja neuvoloissa.

Liikenneturvallisuustyölle luodaan tietoisesti arvoa.

- Liikenneturvallisuusteemaa tuodaan esille mediassa ja sosiaalisessa mediassa.
- Tiedotuksessa ja viestinnässä nostetaan esille turvallisen, taloudellisen ja kestävä liikumisen ratkaisuja ja niiden vaikutuksia monipuolisesti koko elinkaaren ajalle. Tällaisia ovat esimerkiksi turvallisen liikenneympäristön vaikutus asuntojen arvoon, maankäytön suunnittelun virheiden korjaamisen kulut liikenne-infrainvestoinneilla ja kasvatustoimenpiteiden kustannustehokkuus.

Liikenneturvallisuustyölle varataan riittävät resurssit.

- Liikenneturvallisuuden edistäminen koetaan kunnissa tärkeäksi ja ryhmien toimintaan on osoitettu resurssit sekä kunnissa että sidosryhmissä.
- Toimijatyölle varataan riittävät resurssit.

Tavoitteet

Turvallista liikkumista arvostetaan, mikä näkyy päätöksissä ja teoissa.

Toimijatyöllä tuetaan aktiivista kuntatyötä.

Viisaalla ja turvallisella liikkumisella edistetään hyvinvointia.

→ **Kaikki alueen kunnat ovat mukana liikenneturvallisuuden toimijatyössä.**

→ **Toimijatyötä tehdään yhteistyössä koko alueella ja tärkeimpien sidosryhmien kanssa, mikä varmistaa työn kustannustehokkuuden.**

- Toimijatyö tarjoaa kunnille ja sidosryhmille hyödyllisiä toimintamalleja ja työkaluja.
- Tarkennetut toimintasuunnitelmat tehdään vuosittain ja niiden toteutumista seurataan.
- Viestintä on avointa ja aineistot jaettu. Viestintä on monikanavaista.
- Toimijat ovat liikenneturvallisuusammattilaisia.

→ **Toimijatyö ja kunnissa tehtävä liikenneturvallisuustyö uudistuvat.**

- Kehitetään ketterästi muun muassa kokous-, vuorovaikutus- ja hallintorakenteita.
- Toimintamallit ja -aineistot sekä koulutus elävät ajassa huomioiden muun muassa lainsäädännön, teknologian ja liikkumiskäyttäytymisen muutokset.

→ **Kuntien liikenneturvallisuustyöryhmät toimivat ja ovat vaikuttavia.**

- Ryhmissä tapahtuu vuorovaikutusta kunnan hallinnonalojen välillä ja sidosryhmien kanssa.
- Fyysisen ympäristön toimenpiteiden hallintaan ja priorisointiin on työkaluja (ts. karttakäyttöliittymä ja kyselyt).
- Kasvatustyössä on käytössä tuotteistetut toimintamallit.
- Uusia sidosryhmiä otetaan aktiivisesti mukaan toimintaan. Kolmas sektori on tärkeä voimavara.
- Työhön on kunnassa ja sidosryhmissä riittävästi resursseja.

Tavoitteet

Turvallista liikkumista arvostetaan, mikä näkyy päätöksissä ja teoissa.

Toimijatyöllä tuetaan aktiivista kuntatyötä.

Viisaalla ja turvallisella liikkumisella edistetään hyvinvointia.

→ **Luodaan mahdollisuuksia kestävien kulkutapojen käyttöön ja turvalliseen liikkumiseen maankäytön ja palveluiden suunnittelulla.**

- Huomioidaan yhdyskuntarakenteen, maankäytön, kaavoituksen, palvelurakenteen ja infrastruktuurin suunnittelussa turvallinen omaehtoinen liikkumiseen kannustavan liikkumisympäristön synnyttäminen ja säilyttäminen.
- Lisätään tietoa infrastruktuurin rakentamisen, hoidon ja kunnossapidon ratkaisuista, joilla edistetään eri liikkujaryhmien turvallista liikkumista.

→ **Liikenneturvallisuutta edistämällä parannetaan kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä sekä tuotetaan säästöjä.**

- Lisätään lasten terveyttä ja hyvinvointia mahdollistamalla mahdollisimman monella turvallinen omaehtoinen liikkuminen koulumatkoilla.
- Luomalla turvalliseksi koettua ja viihtyisää liikkumisympäristöä sekä panostamalla kunnossapitoon lisätään kävelyä ja pyöräilyä sekä vapaa-ajan matkoilla että asiointi-, koulu- ja työmatkoilla.
- Kannustetaan ja motivoidaan asukkaita kestäviin ja turvallisiin liikkumisvalintoihin.
- Turvallisen omaehtoisen liikkumisen lisäämisellä, kuljetusten vähentymisellä ja onnettomuuksien vähenemisellä tuotetaan taloudellisia säästöjä hyvinvoinnin kasvun lisäksi.

→ **Liikkumisen ohjauksen kannustusrahoituksella edistetään konkreettisia toimia**

- Käynnistetään turvallista ja viisasta liikkumista edistäviä erillishankkeita, käytännön toimenpiteitä ja toimenpidesuunnitelmia. Jaetaan hyviä käytäntöjä alueella.
- Tuodaan viisaan liikkumisen edistäminen suunnitelmalliseksi osaksi liikenneturvallisuustyön toimijamallia.

Valokuvat: Liikenneturva

Vastuulliset ja kestävät liikkumisvalinnat

– hyvinvoivat
maakunnat

